

geo Naujienos

Leidimų išdavimas

Leidimai naudoti žemės gelmių išteklius

Gegužės mėnesį išduoti leidimai naudoti kietųjų naudingųjų iškasenų išteklius šioms įmonėms: UAB Rudilė, UAB Baltijos klintis. Sudarytos 3 išteklių naudojimo sutartys. Panaikintas 2 leidimų galiojimas.

Leidimai tirti žemės gelmes

Leidimų tirti žemės gelmes turėtojų skaičius 2019 m. gegužės mėn. pabaigoje buvo 138.

Leidimai naudoti požeminį vandenį

Gegužės mėnesį išduoti 9 leidimai naudoti požeminį vandenį, pasirašyta 61 požeminio vandens išteklių naudojimo sutartis.

Žemės gelmių registras

Žemės gelmių tyrimai

Gegužės mėnesį įregistruota 378 žemės gelmių tyrimų.

Žemės gelmių ištekliai

Gegužės mėnesį aprobuoti ištekliai:

- Šakių r. sav. Gelgaudiškio žyvro telkinio ištekliai.

Gręžiniai

Gegužės mėnesį Žemės gelmių registro Gręžinių dalyje įregistruoti 223 gręžiniai.

Geoterminių gręžinių sistemos

Gegužės mėnesį įregistruota 13 geoterminių gręžinių sistemų. Iš viso užregistruotos 702 geoterminių gręžinių sistemos.

Laboratorija

Gegužės mėnesį buvo ištirti 346 grunto bandiniai ir 20 vandens mėginių.

Kitos naujienos

Naftos kaina

Pagal OPEC sekretoriato skaičiavimus žaliavinės naftos kaina 2019-06-10 siekė 63,01 JAV dolerių už barelį (kaina 2019-05-10 siekė 70,66 JAV dolerių už barelį) <https://www.opec.org>

The Geological Society of London

<https://www.geolsoc.org.uk/> • Naujienlaiškis Nr. 356 • Naujienlaiškis Nr. 357

Tarptautinė geomokslų sąjunga (IUGS)

<http://iugs.org/> • Naujienlaiškis Nr. 154

Visuotinė branduolinių bandymų uždraudimo organizacija

<https://www.ctbto.org/>

Pasaulinės aplinkos apsaugos dienos minėjimas Lukiškių aikštėje

Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos darbuotojai Pasaulinei aplinkos apsaugos dienai skirtame renginyje Lukiškių aikštėje.

Kasmet birželio 5 dieną Lietuvoje ir visame pasaulyje yra minima Pasaulinė aplinkos apsaugos diena. Ją paskelbė Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja 1972 m. Vienas svarbiausių šios dienos tikslų – atkreipti ir vyriausybų, ir visų žmonių dėmesį į skaudžiausias aplinkos problemas.

Lietuvoje birželio 5-oji buvo pažymėta sostinės gyventojus ir svečius pakvietus apsilankyti Lukiškių aikštėje, kur savo veiklas pristatė Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų specialistai.

Renginio metu Lukiškių aikštėje Lietuvos geologijos tarnybos Giluminės ir naftos geologijos skyriaus specialistai demonstravo portatyvinės seisminės stoties veikimą bei kvietė lankytojus sukelti žmogaus veiklos sukeltą (antrapogeninį) seisminį įvykį smarkiau patrepsint ar pašokinėjant ir išvysti užfiksuotas šių veiksmų sukeltų žemės paviršiaus virpesių įrašus (seismogramas) realiu laiku. Buvo aiškinama ir demonstruojama, kuo skiriasi natūralaus ir žmogaus veiklą sukulto žemės

drebėjimo, įskaitant ir branduolinio sprogdinimo, seismogramas.

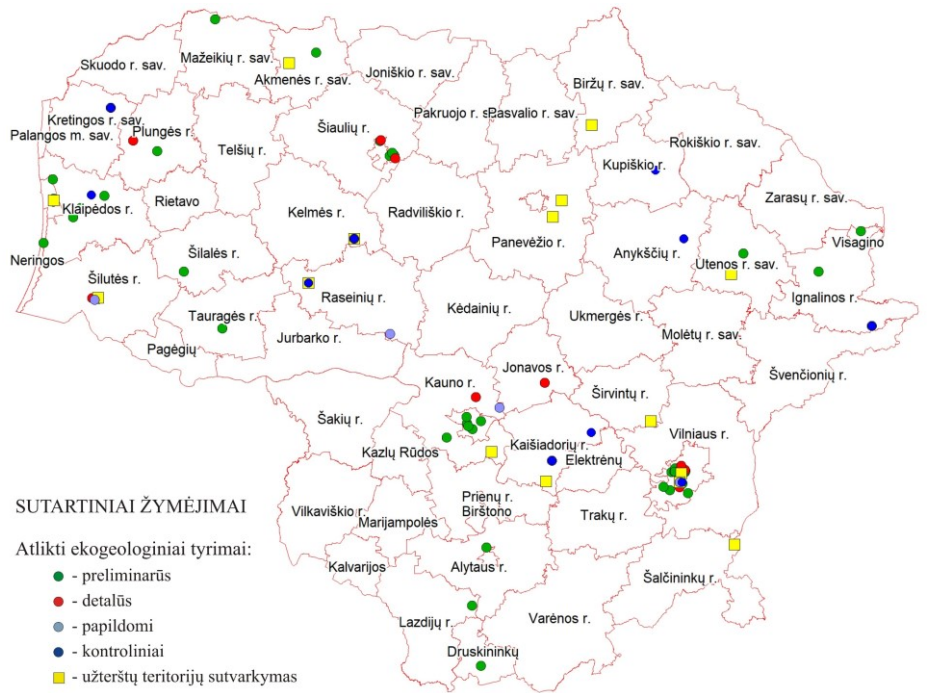
Renginio metu praeiviai galėjo susipažinti su seisminio centro kasdiene veikla – seisminių stebėjimų duomenų kaupimu, apdorojimu, analize ir interpretacija, registruojamų seisminių įvykių ir žemės drebėjimų skaičiumi. Taip pat buvo pristatyti projektai, kuriuose dalyvauja Giluminės ir naftos geologijos skyriaus dirbantys specialistai, vienas jų – Visuotinio Branduolinių Bandymų Uždraudimo sutartis (VBBUS). Ši sutartis visiškai draudžia branduolinių ginklų bandymus ir kitus branduolinius sprogdinimus bet kurioje Žemės vietoje. Taip pat sutartis draudžia kurti naujus branduolinius ginklus, o juos jau turintiems šalims – gaminti galingesnius, siekiant nuo itin pavojingo radioaktyvumo apsaugoti žmoniją, gyvąją gamtą ir aplinką. Lietuva yra Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (VBBUSO) narė nuo 1996 m.

Potencialių taršos židinių inventorizavimas ir tyrimai

Lietuvos geologijos tarnyba (LGT) renka ir teikia duomenis visuomenei per LGT elektronines paslaugas. LGT palaiko Valsstybinę geologijos informacinę sistemą, kuri suteikia galimybę visuomenei teikti ir gauti duomenis ir apie potencialius taršos židinius (PTŽ). Šiuo metu yra registruota daugiau nei 12 480 PTŽ. 2018 metais registruota 50 naujų juodligės taršos židinių, atitinkamus leidimus turinčios geologinės įmonės Tarnybai pateikė 95 ekogeologinių tyrimų ataskaitas.

Ekogeologiniai tyrimai 2018 metais buvo atlikti 79 užterštose teritorijose, iš jų 22 naudojant ES struktūrinių fondų lėšas, skirtas istorinei taršai likviduoti. Į prioritetinių tvarkytinų teritorijų sąrašą įtraukiamos labiausiai užterštos teritorijos, keliančios didžiausią pavojų gamtinei aplinkai (požeminio ir paviršinio vandens kokybei) bei žmonėms (per gruntą). Pavojingai užterštų teritorijų tvarkymą organizuoja savivaldybės. Praėjusiais metais jų iniciatyva buvo galutinai sutvarkytos 9 tokios teritorijos.

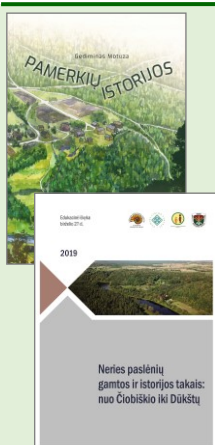
Tvarkant prioritetas užterštas teritorijas išryškėjo tam tikrų sunkumų. Daugumos šių teritorijų tvarkymo planai buvo parengti ir patvirtinti 2015 metais, remiantis detaliais ekogeologiniais tyrimais, atliktais 2008–2015 metais vykdamas LGT projektus „Užterštų teritorijų poveikio vertinimas“ ir „Urbanizuotose teritorijose esančių užterštų teritorijų poveikio vertinimas“. Detalūs ekogeologiniai tyrimai yra grindžiami Ekogeologinių tyrimų reglamente išdėstytu „protingo minimumo“ principu, kuris, kaip parodė tolesnė praktika, laikui bėgant ne visada pasiteisina. Vykdamas prieš trejus metus ar net 10 metų detalieji ištirtų teritorijų valymą paaikškėjo, kad dažnos teritorijos žemės gelmės iš tikrųjų yra užterštos kur kas plačiau ir pavojingiau. Be to, neleistinai užteršto grunto arealai pasikeitė ir dėl taršių medžiagų migracijos su požeminio vandens srautais. Atlikus regioninio

aplinkos apsaugos departamento patvirtintame tvarkymo plane numatytas priemonės ir kontroliniu ekogeologiniu tyrimu nustatius išlikusią taršą, valymo darbų karuselė ima sukintis iš naujo: turi būti atliktas papildomas ekogeologinis tyrimas, jo pagrindu papildomas ir patvirtinamas tvarkymo planas, kuriuo remiantis vykdomi papildomi valymo darbai ir juos vainikuojantys galutiniai kontroliniai ekogeologiniai tyrimai. Tvarkymo darbai užtrunka, o savivaldybės, organizuojančios užterštų teritorijų tvarkymą, turi nenumatytų išlaidų. Be to, kai kuriose buvusių kolūkių užterštose nedidelėse teritorijose esantys objektai už pajus buvo išdalyti pavieniems savininkams, todėl tvarkytino grunto pagrindiniai plotai atsidūrė po buvusių pastatų privačiais griuvėsiais ar pamatais, kurių neįmanoma pašalinti, o nepašalinus – techniškai ir ekonomiškai nebeverta tvarkyti likusios valstybinės teritorijos.

Už savivaldos ir privačias lėšas buvo tiriami ir prireikus tvarkomi 57 objektai, dauguma esantys tose miestų teritorijose, kurių paskirtį planuojama keisti iš pramoninės į gyvenamąją. Grunto, dirvožemio ir požeminio vandens tarša preliminariai ištirta 45 teritorijose, tolesnių detalių ekogeologinių tyrimų prireikė aštuoniose teritorijose, 7 objektai buvo galutinai sutvarkyti, dviejuose iš jų likviduoti grunto ir gruntinio vandens pesticidų taršos židiniai, kituose – naftos produktų tarša. Tokių teritorijų tvarkymo darbų baigiamųjų ataskaitų vertinimas kartais užtrunka, nes LGT negauna tvarkymo planų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti, ar atlikti valymo darbai atitinka projektinių darbų apimtį.

Iš viso 2018 metais utilizuota 4143 m³ skystų naftos produktų – vandens mišinio ir 10 731 m³ arba 16 116 tonų naftos produktais bei sunkiaisiais metalais neleistinai užteršto grunto.

Leidiniai

- Motuza G. Pamerkių istorijos. – Vilnius: UAB EX Arte, 2019. – 127 [1] p.: iliustr. – Bibliogr.: p. 126–127. – ISBN 978-609-8010-44-2.
- Neries paslėnių gamtos ir istorijos takais: nuo Čiobiškio iki Dūkštų: 2019 m. birželio 27 d.: Edukacinė išvyka / Sudarė: Virbickienė I., Mikulėnas V. Satkūnas J.; – Vilnius: Lietuvos geologijos tarnyba, 2019. – 16 p.
- Geologijos akiračiai: Lietuvos geologų sąjungos žurnalas. – 2019. – Nr. 1–2.

Sukurti penki filmai apie Lietuvos geologinę sandarą, raidą bei naudingąsias iškasenas

Filmų serija „Lietuvos geologinės istorijos“ sukurta prodiuserių firmos TV Europa iniciatyva, Lietuvos kultūros rėmimo fondo lėšomis, prisidedant filmo kūrėjams. Scenarijaus autorius Vilniaus universiteto profesorius Gediminas Motuza, operatorius – žinomas televizijos filmų apie gamtą kūrėjas Vytautas Jankevičius, filmą kuriant dalyvavo VU doktorantė Vaida Kirkliauskaitė ir Marijus Ravičkas. Filmuojama buvo ir kaimyninėse šalyse – Latvijoje, Estijoje, Suomijoje bei Švedijoje, talkinant tų šalių geologams. Filmus galite pažiūrėti [Youtube Lietuvos geologinės istorijos](#)